

**UCHWAŁA NR LX/409/2024
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO**

z dnia 22 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1988 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r. poz. 107) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249z 2023 r. poz. 289, 535, 1606)

**Rada Powiatu
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, stanowiący załącznik niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację uchwały powierzyć Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Traci moc Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/200/2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Dorota Gromowska

Załącznik do uchwały Nr LX/409/2024
Rady Powiatu Tucholskiego
z dnia 22 marca 2024 r.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024 – 2030**

Powiat Tucholski

Spis treści

Wstęp.....	4
I. Podstawy prawne programu	6
II. Zjawisko przemocy domowej	7
1. Definicja przemocy domowej	7
2. Rodzaje przemocy	7
3. Cykliczność przemocy	9
4. Charakterystyka osoby stosującej przemoc domową i osoby doznającej przemocy domowej	10
5. Dziecko w rodzinie z przemocą	12
6. Skutki przemocy	13
1. Dane instytucji zajmujących się realizacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.....	14
2. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu tucholskiego	22
3. Potrzeby powiatu tucholskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	25
IV. Cele programu	28
1. Cel główny	28
2. Cele szczegółowe	28
V. Realizatorzy	35
VI. Monitoring i ewaluacja	36
VII. Źródła finansowania.....	36

Wstęp

Przemoc narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienie i szkody wszystkich uwikłanych w to działanie. Tworzą się nieprawidłowe relacje pomiędzy poszczególnymi osobami. Permanentnie pogłębia się kryzys, który niesie za sobą konsekwencje, począwszy od rozwodów skończywszy na umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Dla dzieci, które są świadkami przemocy jest to trauma, która rzutuje na prawidłowym rozwoju i funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Praca z przemocą domową w obecnych czasach jest istotną kwestią w funkcjonowaniu społeczeństwa i państwa. Wszyscy pracujący w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej wiemy, że jest to walka trudna i nie trzeba nikogo o tym przekonywać, gdyż zjawisko przemocy domowej jest w Polsce częste. Rodzina jest podstawową komórką społeczną i jako taka znajduje się pod szczególną ochroną państwa, zatem należy skupić się odpowiednio nad tym zjawiskiem. W obecnych czasach przemoc stosowana jest nie tylko w rodzinach. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej rozszerza kierowanie działań o osoby doznające przemoc domową. Takimi osobami wg ustawodawcy mogą być:

- a) małżonkowie, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa, małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej;

Rozumiemy, że wprowadzenie większego kręgu osób doznających przemocy domowej, również o osoby niezależnie zamieszkujące czy małoletnich będących często świadkami przemocy domowej, pozwoli na rozszerzenie działań pomocowych i profilaktycznych

kierowanych do mieszkańców naszego społeczeństwa. Mamy nadzieję zatem, że dzięki działaniom powiatowym uda nam się dotrzeć do jak największej ilości osób nie tylko doznających przemocy domowej, ale również do osób stosujących przemoc domową. Pragniemy podjąć działania z tymi osobami, które zwiększą swoją świadomość i przyczynią się do zmniejszenia zjawiska przemocy domowej.

Im większy wskaźnik przemocy, tym bardziej przekłada się to na nieprawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa, i to zarówno społeczeństwa jako całości wszystkich obywateli, jak również małych społeczności lokalnych. Dlatego zasadne jest prowadzenie działań ogólnopolskich wraz z działaniami na poziomie gmin i powiatów. Prócz koordynowania istotna jest współpraca, wymiana informacji oraz szacunek pomiędzy podmiotami i instytucjami. To wszystko na pewno przyczyni się do skutecznego wykrywania przemocy oraz eliminowania go z życia społecznego i zmniejszenia wskazanego wskaźnika przemocy domowej. Działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej należą do zadań i obowiązków szeregu instytucji oraz służb. Z uwagi na złożoność problemów przemocy domowej, najistotniejszą rolę w procesie jej przeciwdziałania odgrywa podejście interdyscyplinarne, a także stosowanie działań systemowych. Przemoc jest przestępstwem. Dlatego trzeba informować osoby doznające przemocy o ich prawach i motywować, aby wyszły z cienia i pozwoliły sobie pomóc.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest kontynuacją działań wcześniejszych programów i jest on spójny z zaplanowanymi działaniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

I. Podstawy prawne programu

Program opracowano na podstawie:

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
2. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
3. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Tucholskiego na lata 2022-2028;
4. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.
5. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zgodnie z którą:
 - a) do zadań własnych powiatu należy w szczególności:
 - ✓ opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
 - ✓ opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
 - ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
 - ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.
 - b) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:
 - ✓ tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
 - ✓ opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
 - ✓ opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
 - ✓ wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach

II. Zjawisko przemocy domowej

Przemoc domowa to zjawisko społeczne. Dochodzi do niego, gdy osoba sprawująca przemoc domową wykorzystując przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, narusza prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Przemoc domowa jest działaniem intencjonalnym, zaplanowanym, ukierunkowanym na wyrządzenie drugiej osobie krzywdy, szkody, cierpienia. Dotyczy relacji z bliskimi, w której istnieje nierówny układ sił.

1. Definicja przemocy domowej

Problem przemocy nie traci aktualności. Przemoc to zjawisko wszechobecne. Występuje w różnych środowiskach i różnych sferach życia. We współczesnym świecie jest ona zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa, iż ilekroć mowa o przemoc domowej – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udržczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

2. Rodzaje przemocy

W literaturze spotkać można różnorakie klasyfikacje przemocy. Najczęściej wyróżnia się przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz polegającą na zaniedbaniu.

- Przemoc fizyczna - stanowi ona naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie,

parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni itd. Obszarem, gdzie przemoc fizyczna jest bardzo często stosowana jest dom i rodzina. Przybiera ona tam różne formy, od lekkich klapsów po ciężkie pobicia z widocznymi ich skutkami, jak np. siniaki, rany, ślady po oparzeniu, opuchlizny itp. Przemoc taka wyraża się w postaci otwartej agresji skierowanej na dziecko, rodzica bądź inną osobę.

- Przemoc psychiczna - nazywana jest inaczej emocjonalną. Wiąże się z naruszeniem godności osobistej. Zaznaczyć należy, że problematyka ludzkiej godności jest poruszana w szczególności, gdy mamy do czynienia z wyraźnym zagrożeniem w tej dziedzinie. Przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie). Owo krzywdzenie psychiczne jest najbardziej nieuchwytną formą maltretowania człowieka. Trudno bowiem dostrzec pozornie niewidoczną przemoc posługującą się zazwyczaj słowem. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej dewastacji psychicznej są zauważalne. Powrót osoby doznającej przemocy tego rodzaju przemocy nie jest łatwy. Osoba stosująca przemoc psychiczną domaga się posłuszeństwa właściwie w każdej dziedzinie życia.
- Przemoc seksualna - mimo że ten rodzaj przemocy jest powszechnie potępiany i wyzwała oburzenie, to jednak ma charakter ciągle wzrastający. Oczywiście przemocy tego rodzaju ulegają nie tylko i wyłącznie dzieci. Dorośli też padają jej ofiarami. W przypadku osób dorosłych ofiarami zwykle są żony, partnerki zmuszane do współżycia przez mężów, partnerów. Do przemocy seksualnej zaliczyć można gwałt, pedofilię i kazirodztwo. Przemoc seksualna w ogóle to kontakt seksualny podejmowany bez zgody ofiary. Natomiast przemoc seksualna wobec dzieci to wciąganie zależnych, niedojrzałych rozwojowo i niezdolnych do wyrażania pełnej zgody dzieci albo osób w wieku dorastania w seksualną aktywność naruszającą społeczne tabu i zasady życia rodzinnego. Jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp. Nieprawidłowości

w zachowaniach seksualnych są tym większe, im bardziej zawężają seks do sfery biologicznej i sprowadzają jedynie do aktu kopulacji bądź innej formy redukcji napięcia seksualnego. W odniesieniu do życia seksualnego życia człowieka nie ma w zasadzie stałych i jednoznacznych norm, które określałyby, co jest prawidłowością, a co nie jest. Normy są tak różne, jak funkcjonujące w określonym społeczeństwie grupy, kręgi kulturowe. Mogą ulegać zmianie na przestrzeni życia jednego pokolenia, są inne w zależności od płci, stanu zdrowia, obyczajności grupy społecznej i wielu innych czynników.

- Przemoc ekonomiczna - opisywana jest zwykle jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową. Najczęściej zjawisko to dotyczy kobiet, które nie zarabiają, ale może też odnosić się do kobiet, które mogą być niezależne finansowo od partnerów, lecz manipulacje sprawcy doprowadzają je do takiego stanu, że czują się całkowicie od nich zależne finansowo bądź też czują, iż zależy od nich życie ich partnerów.

3. Cykliczność przemocy

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym. Często ma długą, kilkunastoletnią historię, powtarzającą się według określonych, nietrudnych do zaobserwowania prawidłowości. W cyklu przemocy wobec bliskich można zaobserwować następujące po sobie fazy: Faza narastania napięcia - początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja. Osoba doznająca przemocy w powyższej fazie stara się dostosować do sytuacji, wywiązuje się ze wszystkich swoich powinności, ulega partnerowi, przeprosza go, unika lub stara się być szczególnie miła. Zdarza się również, że ten okres staje się dla osoby doznającej przemocy nie do zniesienia i sama prowokuje awanturę, aby eskalację gwałtowej przemocy mieć już za sobą. Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, osoba stosująca przemoc przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. Skutki są zazwyczaj widoczne. Najczęściej są to obrażenia ciała, a nawet pobicia ze skutkiem śmiertelnym. W tej

fazie najczęściej następuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę. Faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala osobie doznającej przemocy uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że „to” się więcej nie powtórzy. Osoba doznająca przemocy zaś wierzy osobie sprawującej przemoc, wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragnie. I nawet jeśli przed chwilą była gotowa uciec, teraz zostaje. Osoba stosująca przemoc nie jest w stanie długo pełnić roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. W błędnym kole przemocy – przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej. Fazy narastania napięcia są coraz częstsze, fazy ostrej przemocy coraz groźniejsze i dłuższe, a fazy miodowego miesiąca coraz krótsze i mniej intensywne.

4. Charakterystyka osoby stosującej przemoc domową i osoby doznającej przemocy domowej

Dokonanie jednorodnej charakterystyki osoby stosującej przemoc czy też osób doznających przemocy nie jest możliwe, ponieważ przemoc pojawia się w różnych środowiskach społecznych, zarówno w rodzinach ubogich, jak i w tych, które w społecznym odczuciu funkcjonują na wysokim stopniu materialnego dobrodziejstwa. Za pojawienie się przemocy odpowiada wiele czynników. Można jednak wskazać najczęściej pojawiające się cechy charakterystyczne dla osób stosujących przemoc i osób doznających przemocy. Najbardziej charakterystyczne cechy dla osób stosujących przemoc domową:

- kwestionowanie odpowiedzialności – osoba stosująca przemoc przekonuje najpierw siebie, a potem „świat zewnętrzny” o swojej niewinności, tłumaczy, że nie jest odpowiedzialny za swoje negatywne zachowania, ponieważ np. był pijany, a pod wpływem alkoholu nie wiedział co robi, często tłumacząc także, że jego nieopanowanie nad emocjami związane jest ze złą sytuacją materialną,
- kwestionowanie szkody - osoba stosująca przemoc bagatelizuje swoją winę, często używając słów, np. „ona przesadza, przecież ja tylko ją popchnąłem”, „nie uderzyłem jej pięścią, a tylko z otwartej ręki”, zdarza się, że osoba stosująca przemoc nie zaprzecza że np. pobił partnerkę, jednakże minimalizuje dokonane szkody,
- kwestionowanie osoby doznającej przemocy – osoba stosująca przemoc stara się przedstawić osobę doznającą przemocy jako osobę, która zasłużyła na ukaranie.

Nierzadkie są przecież sytuacje, kiedy osoba doznająca przemocy jest np. osobą nadużywającą alkoholu, zaniedbującą obowiązki domowe,

- potępienie potępiających - osoba stosująca przemoc odbiera potencjalnym osobom oceniającym jego czyn, prawo do oceniania w ogóle. W ten sposób próbuje odwrócić uwagę od tego co zrobił i skierować ją na osoby, które mogą go oceniać, potępiać i osądzać. Osoba stosująca przemoc niejednokrotnie zmusza interweniujących funkcjonariuszy swoim zachowaniem do zastosowania środków przymusu bezpośredniego, czy użycia siły. Służy to odwróceniu uwagi od czynu osoba stosująca przemoc i pokazaniu, że to interwent jest „tym gorszym”,
- odwoływanie się do wyższych racji - osoba stosująca przemoc uważa, iż należy poświęcić jedno dobro w imię drugiego, jakby działał w stanie wyższej konieczności. Często usłyszeć można, że osoby doznające przemocy bite są zapobiegawczo.

Natomiast ofiary przemocy małżeńskiej trudno odróżnić pod względem osobowości czy sytuacji społecznej od osób nie będących ofiarami, choć niektóre badania wykazują, że osoby doznające przemocy cechuje niższe poczucie wartości. Jedynym elementem, który wyróżnia osoby doznające przemocy, jest obserwowanie przemocy domowej. Zachowanie osoby doznającej przemocy bywa niezrozumiałe, irytujące, zniechęcające do pomagania. Cierpią one bardzo często na różnego rodzaju zaburzenia emocjonalne tj. częste popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu, czy agresji. Charakteryzują je częste niezrozumiałe zmiany decyzji, niepewność, nieuzasadnione reakcje lękowe, ciągłe poczucie zagrożenia. Trudno od nich oczekiwać racjonalnych zachowań i konsekwencji, ponieważ cały czas żyją w strachu przed osobą stosującą przemoc. Pomagając osobom doznającym przemocy należy pamiętać, że są one rozchwiane emocjonalnie, a ich zachowanie jest niestabilne. Osoba doznająca przemocy przebywa w sytuacji zagrożenia przez kilka, a często kilkanaście lat, stając się zależną od osoba stosująca przemoc. Odbiera to zdolność realnej oceny rzeczywistości. Często osoba doznająca przemocy nie jest w stanie dostrzec grożącego jej niebezpieczeństwa i spustoszeń, jakie dokonują się w jej psychice. Rozpad związku to dla osoby doznającej przemocy bardzo trudny okres i bolesne doświadczenie. Kobiety czują się nadal związane ze osobami stosującymi przemoc, zależne od niego, osamotnione. Przed nimi wiele trudnych spraw, tj. rozwód, separacja, inne sprawy w sądzie, np. alimenty. Osoby doznające przemocy domowej posiadają wiele charakterystycznych cech. Jest nią wcześniej wspomniana bierność. Kolejnym przykładem jest izolacja społeczna: kobiety kilkakrotnie

próbują odejść od oprawcy, jednakże poczucie ich osamotnienia, bezradności, niezdecydowania sprawia, że osobom doznającym przemocy brakuje poparcia ze strony pozostałych członków rodziny, przyjaciół.

5. Dziecko w rodzinie z przemocą

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje stabilnego i przewidywalnego środowiska, które jest w stanie zaspokoić jego potrzeby. Pragnie mieć rodziców, którzy są dla niego oparciem. Rodzina jest miejscem gdzie dziecko dokonuje pierwszych prób w kontaktach społecznych, doświadcza ograniczeń i wzmocnień we własnym rozwoju oraz nabiera zaufania do otaczającego świata. Rodzina, w której te podstawowe więzi i kryteria zostały zaburzone, kształtuje młodego człowieka pozbawionego elementarnych umiejętności emocjonalnego i społecznego funkcjonowania. W rodzinie gdzie dochodzi do przemocy (niezależnie czy dziecko jej doświadcza, czy jest jej świadkiem) zaspokajanie potrzeb dziecka jest trudne lub w ogóle niemożliwe. Żyjąc w ciągłym lęku i poczuciu zagrożenia doświadcza ono szeregu urazów tym boleśniejszych, że zadawanych przez osoby mu najbliższe. Krzywdzenie dziecka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu emocjonalnego oraz umiejętności współżycia z innymi. W domach, w których jest przemoc, dziecięce potrzeby: bliskości, bezpieczeństwa, zrozumienia, poczucia, że jest się kochanym nie są zaspokajane. Często w sytuacji gdy dziecko chce je wyrazić ponosi konsekwencje w postaci agresji i odrzucenia, co z kolei może powodować u niego gniew, lęk, żal, samotność, poczucie krzywdy i niesprawiedliwości. Dzieci szukają przyczyn doznawanej krzywdy („zasłużyłem na takie traktowanie”, „nie byłem grzeczny”). Często biorą na siebie odpowiedzialność za przemoc dorosłych. Czują się bezwartościowe i złe. Wolą przyjąć, że zasłużyły na przemoc, niż uznać, że rodzic, mógłby zadać im ból i cierpienie. Zdarza się, że jeden z rodziców usprawiedliwia agresywne zachowania drugiego wobec dziecka zrzucając na nie odpowiedzialność; „gdybyś mniej siedział z telefonem to...”. Wówczas dziecko doświadcza sytuacji, w której czuje, że może liczyć tylko na siebie. Uczy się, że samo musi poradzić sobie z trudnymi sytuacjami i towarzyszącymi im emocjami. Dziecko, by sobie poradzić odcina się od własnych emocji, zamyka w sobie, izoluje od otoczenia. Wobec rodziców dziecko często przeżywa ambiwalentne emocje: miłość i nienawiść, przywiązanie i niechęć, a nawet odrzucenie. Rodzina staje się miejscem, w którym dominują przerażanie, brak zaufania, niepokój, ciągła czujność, bezsilność i bezradność, złość, pogarda. Wszystko co dzieje się w domu owiane jest tajemnicą. Często dzieci wychowujące się w rodzinie z przemocą żyją w przekonaniu, że są jedyne, które spotkał taki los. Dzieci w różny sposób informują nas

o swojej krzywdzie (czasem mówią wprost, czasem widzimy oznaki krzywdzenia - sińce, zadrapania), najczęściej jednak przemawiają do nas przez swoje objawy (dolegliwości somatyczne – bóle głowy, żołądka, moczenie nocne itp.). Ważne byśmy „usłyszeli dziecko” i podjęli odpowiednie działania na rzecz zmiany jego trudnej sytuacji. Odpowiednia, szybka reakcja i wczesna interwencja może powstrzymać przemoc i złagodzić jej negatywne skutki. Pomoc dziecku krzywdzonemu jest najskuteczniejsza w sytuacji, gdy ma charakter interdyscyplinarny.

6. Skutki przemocy

Skutki przemocy mogą być następujące: niska samoocena, poczucie winy, lęk, depresja, podejrzliwość, utrata nadziei na zaprzestanie przemocy przez partnera, rozlany niepokój połączony z intruzyjnymi myślami, różne postaci lęku, zaburzenia snu, chwiejność emocjonalna, zaburzenia koncentracji uwagi, nadpobudliwość, chroniczne bóle, dolegliwości przewodu pokarmowego, bóle głowy, uogólniona złość i uraza do wszystkich ludzi, myśli i próby samobójcze, poczucie mniejszej wartości, poczucie piętna, silnie zaznaczone mechanizmy obronne, takie jak zaprzeczanie czy wyparcie, psychogenna amnezja, odrętwienie uczuciowe. Na skutek przemocy u osób doznających przemocy zmienia się sposób widzenia świata, staje się on groźny, niepokojący, zmienia się także obraz siebie. Osoby doznające przemocy widzą siebie jako osoby bez wartości, winne, bezsilne. Pojawia się u nich rezygnacja, poczucie utraty kontroli, tolerancja przemocy, niepewność, cierpienie. Osoby doznające przemocy często próbują sobie radzić z trudnościami za pomocą leków przeciwbólowych, uspakajających lub alkoholu. Na skutek przemocy dochodzi u osób doświadczających przemocy do wyuczonej bezradności. Wyuczona bezradność jest poddaniem się, zaprzestaniem działania wynikającego z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia. Rodzi się również poczucie winy za przemoc. U osoby doznającej przemocy może dojść także do wtórnego zranienia, które jest wynikiem niewłaściwej reakcji otoczenia. Rodzina lub najbliżsi mogą jeszcze bardziej ranić ofiarę takimi zachowaniami jak: niedowierzanie jej słowom, pomniejszanie zdarzenia i ważności raniących doświadczeń, obwinianie, negatywne określenia pod jej adresem, odmawianie pomocy. Doświadczanie przemocy może także prowadzić do powstania u osoby doznającej przemocy zespołu stresu pourazowego, czyli powtarzające się, zakłócające przypominanie sobie lub przeżywanie na nowo wydarzenia urazowego we wspomnieniach, wyobrażeniach na jawie lub w snach. Wyraźne zubożenie uczuciowe, odrętwienie i unikanie bodźców, które mogłyby wywoływać wspomnienie urazu. Osoba z tym zespołem może odizolowywać się od ludzi, nie reagować na otoczenie. Mogą

wystąpić zaburzenia ze strony układu autonomicznego, takie jak wzmożony stan czuwania, wzmożenie odruchów orientacyjnych, bezsenność, zaburzenia nastroju – anhedonia, stany depresyjne, myśli samobójcze; nieprawidłowości zachowania – nadużywanie alkoholu, lekarstw.

III. Podsumowanie realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

Przemoc może dotknąć rodziny bez względu na status społeczny, materialny, płeć czy kraj pochodzenia. Najczęściej przemocy doznają osoby, które dysponują mniejszymi możliwościami (zasobami) oraz znajdują się w sytuacji zależności, np. dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety. Jak podaje literatura tematów do czynników sprzyjających przemocy w rodzinie zalicza się: izolację geograficzną rodziny i osób doświadczających przemocy, izolację społeczną, stres ekonomiczny, problemy zdrowotne, brak umiejętności wychowawczych, ciążę i urodzenie pierwszego dziecka, dysfunkcje rodziny, nadużywanie alkoholu i narkotyków, nierówności w wykształceniu oraz pozycji zawodowej i społecznej. Osobami stosującymi przemoc często są osoby uzależnione bądź mające problem z alkoholem, co z kolei może wiązać się ze współuzależnieniem partnera.

Praca służb i instytucji w temacie zjawiska przemocy jest trudne. Wiele jest bowiem przykładów przemocy nieujawnianej i niewykazywanej w żadnych statystykach. Temat przemocy jest również trudny ze względu na stereotypy głęboko zakorzenione w świadomości społeczeństwa, np. przemoc to prywatna sprawa rodziny. Na podstawie danych ujętych w Sprawozdaniu z Realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w latach 2021-2023 przedstawione zostały działania jakie wskazane instytucje podjęły w celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy na terenie powiatu tucholskiego.

1. Dane instytucji zajmujących się realizacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zawiera cele główne i szczegółowe. Celem głównym programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy poprzez uwrażliwienie społeczeństwa na dotkliwy problem przemocy

oraz podniesienie wiedzy kadr realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Określone zostały również cele szczegółowe które realizowane były przez szereg współpracujących ze sobą instytucji i służb działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc na terenie powiatu tucholskiego. Pierwszym celem jaki chcieliśmy zrealizować to:

podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie.

Działania podjęte przez realizatorów w tym zakresie w roku 2021 r. to prowadzenie strony internetowej oraz profili w mediach społecznościowych, co miało na celu ułatwienie dostępu do podstawowych informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jego przeciwdziałaniu. W jednej z placówek dostępna jest również anonimowa skrzynka mailowa. W celu podniesienia świadomości przedstawiciele jednostek brali udział w spotkaniach z młodzieżą, podczas których omawiane zostały najistotniejsze zagadnienia dotyczące przemocy domowej oraz bullingów. Zamieszczano na tablicach ogłoszeń ulotki i informatory dostępne dla uczniów, rodziców i klientów jednostek zaangażowanych w działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Pracownicy jednostek na bieżąco informowali swoich klientów o formach wsparcia dostępnych na terenie naszego powiatu. Osoby przebywające w hostelu zostały objęte zajęciami edukacyjnymi zarówno dla dzieci jak i osób dorosłych. Szkoły przeprowadzały warsztaty, konkursy profilaktyczne dla uczniów. Gminne komisje prowadziły pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo-wychowawcze gdzie poruszana była tematyka przemocy.

Działania podjęte przez realizatorów w roku 2022 r. to:

- rozpowszechnianie informacji na temat form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”,
- przekazanie ulotek, broszur, materiałów dotyczących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz informacji na temat instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz stosującym przemoc,
- promowanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci młodzieży zagrożonych przemocą w rodzinie poprzez pracę pracowników socjalnych i asystentów rodziny,
- kierowanie osób doświadczających przemocy, w tym dzieci i młodzieży oraz osób stosujących przemoc do specjalistów i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- udostępnienie do mailowej skrzynki anonimowej dla wszystkich zainteresowanych tematyką przemocy,
- udział w spotkaniach w ramach kampanii społecznej „Biała Wstążka”,
- prowadzenie licznych prelekcji w szkołach ponadpodstawowych w tematyce przemocy,
- na bieżąco promowanie wśród klientów prawidłowe metody wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zamieszczano na tablicach ogłoszeń ulotki i informatory dostępne dla uczniów, rodziców i klientów jednostek zaangażowanych w działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- informowanie swoich klientów o formach wsparcia dostępnych na terenie naszego powiatu np. mediacji rodzinnych,
- osoby przebywające w hostelu zostały objęte zajęciami edukacyjnymi zarówno dla dzieci jak i osób dorosłych,
- występowanie z propozycją organizacji szkoleń rad pedagogicznych w celu podniesienia świadomości nauczycieli,
- na stronach BIP SR w Tucholi umieszczone zostały informacje na temat prowadzenia dyżurów w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłępstwem”,
- zorganizowano wypoczynek letni z elementami programów dotyczących zjawiska przemocy.

W roku 2023 cel został zrealizowany poprzez:

- informowały osoby zainteresowane o możliwości skorzystania z dostępnych zarówno w gminie, jak i powiecie form wsparcia;
- rozpowszechniane i udostępniane były materiały promujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, broszury, ulotki, filmy;
- promowane były prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci w rodzinie zagrożonych przemocą, poprzez rozmowy w szkołach, podczas wizyt domowych;
- informowanie o możliwości udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym w powiecie tucholskim;
- prowadzone były liczne zajęcia w szkołach ponadpodstawowych w tematyce przemocy,
- rozpowszechniano informacje nt wsparcia dla ofiar przemocy,
- podnoszono społeczną wrażliwość na wszelkie przejawy przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci,

- zwracano uwagę na prawidłowe relacje między rówieśnikami, relacje rodzinne, wychowywanie bez użycia przemocy,
- odbywały się prelekcje podczas zajęć z młodzieżą dotyczące zjawiska przemocy, radzenia sobie z emocjami i agresją rówieśniczą,
- prowadzone były warsztaty integracyjne z psychologiem promujące postawy szacunku i akceptacji,
- inicjowano spotkania z funkcjonariuszami policji podnoszące wiedzę w zakresie odpowiedzialności za swoje czyny;
- rozpowszechniano informacji na temat form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”,
- uczestniczono w szkoleniach z zakresu GKRPA dla pełnomocnika Wójta ds. uzależnień,
- przedstawiciele służb pomocowych uczestniczyli w szkoleniach podnoszących wiedzę w zakresie przemocy,
- prowadzone były poradnictwa specjalistyczne oraz realizacja programów profilaktycznych,
- zamieszczano na stronach internetowych instytucji informacje mające na celu ułatwienie dostępu do podstawowych informacji na temat przeciwdziałania zjawiska przemocy w rodzinie,
- na bieżąco wydawane były przez Sąd postanowienia, zarządzenia, polecenia, które kuratorzy sądowi przekazują uczestnikom postępowań sądu i je wykonują,
- na stronach BIP SR w Tucholi umieszczone zostały informacje na temat prowadzenia dyżurów w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”,
- udostępnienie było do mailowej skrzynki anonimowej dla wszystkich zainteresowanych tematyką przemocy,
- społeczność lokalna miała możliwość wziąć udział w spotkaniach w ramach kampanii społecznej „Biała Wstążka”,
- zorganizowana została konferencja „Zaniedbanie To Przemoc” dla tucholskiej społeczności,
- funkcjonariusze policji udzielali wsparcia w zakresie poradnictwa i interwencji,
- ofiary i sprawcy przemocy zostali pouczeni i poinformowani o możliwościach innych instytucji do których mogą się wrócić o pomoc w pobliżu swojego miejsca zamieszkania,

- zorganizowano przedstawienia i konkursy dla dzieci z elementami profilaktyki.

Kolejnym celem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 było:

podnoszenie jakości usług oraz kompetencji zawodowych pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie oraz zwiększenie ich współpracy z organizacjami pozarządowymi, wymiarem sprawiedliwości, instytucjami oświatowymi i leczniczymi.

Powyższy cel w roku 2021 realizowany był przez jednostki poprzez organizowanie szkoleń, spotkań dla pracowników socjalnych oraz członków grup roboczych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Udział pracowników w szkoleniach i konferencjach i konferencjach organizowanych przez PCPR w Tucholi. Jednostki współpracują między różnymi środowiskami, instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez np. udział w zespołach interdyscyplinarnych, gminnych komisjach rozwiązywania problemów alkoholowych. W instytucjach w celu podniesienia skuteczności działań przez pracowników organizowane były superwizje oraz zebrania dla pracowników. Uczniom, którzy sygnalizowali występowanie przejawów przemocy domowej zapewniano możliwość skorzystania ze wsparcia psychologicznego i możliwości udania się z problemem do specjalistycznych ośrodków. Sąd Rodzinny informowany był o wgląd w sytuację małoletnich dzieci. Odbywały się spotkania zespołów interdyscyplinarnych w których uczestniczyły różne jednostki włączone w prace na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

W roku 2022 cel został zrealizowany poprzez:

- organizowanie szkoleń, spotkań dla pracowników socjalnych oraz członków grup roboczych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- udział pracowników w szkoleniach i konferencjach i konferencjach organizowanych przez PCPR w Tucholi i inne instytucje,
- diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie gminy,
- współpraca między instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” (udział w grupach roboczych i posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego),
- wzajemna wymiana informacji poszczególnych instytucji na temat realizowanych działań,

- superwizje i zebrania pracowników,
- podnoszenie kompetencji zawodowych uczestnicząc w szkoleniach,
- pracownicy instytucji informowali Sąd Rodzinny o wgląd w sytuację małoletnich dzieci oraz prowadzili czynności wychowawcze w takich rodzinach.

W roku 2023 poprzez:

- pracownicy instytucji brali udział w szkoleniach, konferencjach również organizowanych przez PCPR w Tucholi i inne instytucje z zakresu szeroko rozumianej pomocy oraz wdrażania polityki i procedur ochrony dzieci przed krzywdzeniem,
- zbierały się grupy diagnostyczno-pomocowe,
- odbywały się Zespoły Interdyscyplinarne,
- dochodziło do ścisłej współpracy i wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami na temat realizowanych przez nich działań,
- sporządzono informator dla osób doświadczających przemocy na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie gminy,
- pracownicy mieli możliwość skorzystania z superwizji i zebraniach pracowniczych w ramach działań w swoich instytucjach,
- na bieżąco monitorowana była skala zjawiska przemocy poprzez regularne składania sprawozdań z działalności ośrodków,
- na bieżąco Sąd był informowany o stosowaniu przemocy w rodzinach i o wglądach w sytuacje dzieci,
- wykonywane były czynności w zwiększonej ilości w sprawach orzeczeń nadzoru kuratorów nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej,
- podczas wywiadów, profilaktycznie edukowano nieletnich w zakresie przeciwdziałania przemocy, promowania prawidłowych zachowań oraz relacji koleżeńskich i towarzyskich,
- diagnozowane były środowiska i skala przemocy na terenie gmin,
- organizowane były zimowiska o tematyce profilaktyki uzależnień,
- realizowany były projekty w tematyce przemocy i nie tylko,
- w szkołach odbywało się poradnictwo i konsultacje kadry nauczycielskiej.

Ostatnim celem jaki został zrealizowany w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 jest:

wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Instytucje pracując w ramach programu w 2021 r., kierowały ofiary i sprawców przemocy do specjalistów z zakresu terapii, psychologii, specjalistycznego wsparcia – w tym do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie. Rozpowszechniana była oferta Specjalistycznego Ośrodka wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi. Instytucje pozostają w stałej i regularnej współpracy i wymianie informacji dotyczących klientów. Na terenie Tucholi pełnione były dyżury i udzielane poradnictwo w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepiępstwem” oraz w ramach „Międzynarodowego Dnia Mediacji”. Instytucje zapewniają wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, wobec braku wszystkich niezbędnych specjalistów na terenie gmin wskazywane były możliwości skorzystania z pomocy specjalistów udzielających wsparcie w PCPR w ramach realizowanych zadań. Realizowanie przez służby pomocowe procedury „Niebieskiej Karty” i zapewnienie obsługi organizacyjno-technicznej dla zespołów interdyscyplinarnych.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi zapewnia schronienie, w 2021 r. z miejsc całodobowych skorzystało 40 osób – dorośli: 15 kobiet, dzieci: 25 (w tym 11 chłopców i 14 dziewczynek).

Prokura Rejonowa w Tucholi w ramach działania na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, podejmuje działania przewidziane przepisami kodeksu karnego oraz kodeksu postępowania karnego, w tym prowadząc i nadzorując postępowania przygotowawcze w sprawach przeciwko sprawcom przemocy, a także stosując wobec nich środki zapobiegawcze. Niezależnie od powyższego realizowane są również przez Prokuraturę Rejonową czynności poza karne w tym kierowanie wobec osób uzależnionych od alkoholu i jednocześnie powodujących rozkład życia rodzinnego na przymusowe leczenia odwykowe. Podejmowane są również działania w związku z wydaniem przez Policję nakazów opuszczenia lokalu przez sprawcę przemocy w rodzinie.

Niestety w związku z rozprzestrzenianiem się epidemii część wsparcia przeprowadzana była w formie online, a niektóre zajęcia nie mogły być kontynuowane.

W wyniku podjętych działań został przyjęty Uchwałą NR XXIII/165/2020 RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO z dnia 26 listopada 2020 r. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla powiatu tucholskiego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi rozpoczęło rekrutację do programu Korekcyjno –

Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc. Zapisy osób chętnych do wzięcia udziału w programie odbywają się w siedzibie PCPR w Tucholi, ul. Kościuszki 16, poniedziałek od 7:30-16:30, wtorek – czwartek od 7:30- 15:30, piątek w godz. 7.30-14.30. Karta zgłoszeniowa do udziału w programie jest dostępna w siedzibie PCPR. Udział w Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jest bezpłatny. Realizacja rozpocznie się po zebraniu odpowiedniej grupy uczestników. Informacja o rekrutacji została zamieszczona na stronie PCPR oraz rozesłana do instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy wraz z opracowaną nową ulotką informacyjną.

W 2022 r. instytucje pracując w ramach tego celu programu:

- kierowały osoby doświadczające przemocy do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi (z możliwością czasowego zamieszkania, wsparcia prawnego, psychologicznego i rzeczowego),
- kierowały osoby stosujące przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie realizowanym przez PCPR w Tucholi,
- współdziałały z instytucjami przy kierowaniu sprawców przemocy do programu korekcyjno-edukacyjnego,
- realizowały procedurę „Niebieskiej Karty” i zapewniały obsługę organizacyjno-techniczną dla zespołu interdyscyplinarnego,
- udzielały wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemoc,
- udzielały pomocy informacyjnej, rzeczowej, materialnej osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc domową,
- udzielały pomocy w formie asystenta rodziny,
- prowadzone były dyżury i udzielane porady w budynku Sądu w ramach obchodzonego „Dnia Ofiar Przestępstw”, „Międzynarodowego Dnia Mediacji”,
- stosowanie przez Policję nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania.

W roku 2023 cel został zrealizowany poprzez:

- poinformowały rodziców o bezpłatnej pomocy w działaniach całodobowych,
- wzmacniani byli rodzice w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi-umawiani byli na spotkania z psychologami i psychoterapeutami,
- wdrażane były procedury Niebieskiej Karty,

- osoby stosujące przemoc w rodzinie kierowane były do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie realizowanym przez PCPR w Tucholi,
- osoby dotknięte przemocą otrzymywały bezpłatne schronienie i pomoc w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej,
- osoby doznające przemocy otrzymywały wsparcie specjalistyczne,
- udzielane były porady, konsultacje indywidualne i grupowe,
- stosowane były procedury Niebieskiej Karty,
- pracownicy służb uczestniczyli w spotkaniach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz komisjach rozwiązywania problemów alkoholowych,
- współdziałały z instytucjami przy kierowaniu sprawców przemocy do programu korekcyjno-edukacyjnego,
- monitorowano rodziny dotknięte przemocą i informowano o możliwościach otrzymania pomocy,
- prowadzona była praca socjalna w rodzinach dotkniętych przemocą oraz motywowano domowników do podejmowania działań w kierunku ustania przemocy,
- udzielana była pomoc w formie współpracy z asystentami rodziny,
- prowadzone były dyżury i udzielane porady w budynku Sądu.

2. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu tucholskiego

Każdy powiat lub gmina realizują zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w oparciu o lokalne zasoby instytucjonalne i kadrowe. Powiat tucholski także posiada własne zasoby instytucjonalne. Do podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie należą: Jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi;
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Ceceynie, Gostycynie, Lubiewie, Kęsowie i Śliwicach;
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej w Tucholi;

- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostycynie, Cekcynie, Tucholi, Lubiewie, Kęsowie, Śliwicach. Tworzy je zespoły ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań ustawy przeciwdziałania przemocy domowej, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Gminna komisja powinna ściśle współpracować z szerszym gronem ekspertów, wywodzących się ze środowiska lokalnego, którzy mogą wspierać kształtowanie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych. Dodatkowo zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej komisja wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Ma ona obowiązek podjąć czynności w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie i zawiadomić odpowiednie instytucje.
- Policji zadaniem jest przede wszystkim do ochrony ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku. Działają zgodnie z ustawą o Policji. Do jej zadań, chroniących osoby doznające przemocy domowej, należą: - interwencja, - sporządzenie procedury Niebieskiej Karty, jeśli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa, a następnie jej prowadzenie, - zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia, - zatrzymanie osoby podejrzanej, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza, gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi, - wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy domowej zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, - podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenie informacji ofiarom przemocy o możliwości uzyskania pomocy. Na terenie Powiatu Tucholskiego znajduje się Komenda Powiatowa Policji w Tucholi, oraz trzy Komisariaty Policji w Cekcynie, Śliwicach, Gostycynie.
- Prokuratura Rejonowa w Tucholi działa w oparciu o Ustawę o Prokuraturze, Kodeks Postępowania Karnego i inne akty prawne. W przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa Prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecić zebranie i zabezpieczenie dowodów, zlecić ujęcie sprawcy. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci, np. dozoru policyjnego lub

wystąpić do Sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do Sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania. Świadkowie przemocy lub osoby poszkodowane mogą złożyć w Prokuraturze (lub na Policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu.

- Sąd Rejonowy w Tucholi – Wydział II Karny orzeka w sprawach o przestępstwa dotyczące przemocy domowej. Otrzymuje zgłoszenia odnośnie spraw dotyczących zaniedbań wobec dziecka, demoralizacji itp. Uzyskuje informacje o zakładanych Niebieskich Kartach w rodzinach i ich sytuacji. Reaguje we wszystkich tych sprawach, gdzie zagrożone jest dobro dziecka. W ramach tych zadań, Sąd obliuguje członków rodziny do wypełnienia pewnych zobowiązań w kierunku pracy nad sobą w celu zaprzestania przemocy domowej i lepszego jej funkcjonowania na rzecz małoletniego. Takimi działaniami mogą być: zgłoszenie się do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, udział w grupie psychoedukacyjnej lub grupie wsparcia dla osób doznających przemocy, indywidualna terapia psychologiczna bądź uczestnictwo w warsztatach wzmacniających kompetencje rodzicielskie.
- Placówki oświatowe na terenie powiatu tucholskiego: Zespół Szkół Licealnych i Technicznych w Tucholi, Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi, Tucholskie Centrum Edukacji Zawodowej w Tucholi, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Tucholi, Specjalistyczny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tucholi, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Śliwicach, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tucholi. Placówki oświatowe, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mają obowiązek podjąć czynności w związku z podejrzeniem przemocy domowej i zawiadomić odpowiednie instytucje. Pełnią bardzo ważną rolę w pracy interdyscyplinarnej, głównie pod kątem dziecka, jak i całej rodziny.
- Placówki służby zdrowia. Osoby pracujące w instytucjach służby zdrowia w momencie powzięcia informacji lub zaobserwowania niepokojących symptomów mogących świadczyć o występowaniu przemocy, mogą złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207kk do Prokuratury lub organów ścigania, a także założyć Niebieską Kartę. Do placówek takich na terenie powiatu tucholskiego należą: Szpital Powiatowy, Centrum Dializoterapii Cardinox Sp. z o.o. Filia Tuchola, Gabinety Lekarskie "PASJA" Tuchola, Miejskie Centrum Lekarskie, Przychodnia "Tucholska", Ratownictwo Medyczne, Stacja pogotowia ratunkowego i opieki doraźnej, Tucholskie Centrum Medyczne PROMEDICA, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Zakład

Pielęgniarsko-Opiekuńczy "TROSKA", Zespół Opieki Domowej, Ośrodki zdrowia, Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w Tucholi.

Warto zaznaczyć, iż służba zdrowia, jak i oświata, wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego i podejmują działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

- Organizacje pozarządowe. Celem działalności Stowarzyszeń jest udzielanie pomocy psychologicznej osobom znajdującym się w trudnych, kryzysowych sytuacjach związanych z przemocą domową i uzależnieniami od alkoholu i narkotyków. Wsparciem i pomocą obejmują zarówno osoby doświadczające przemocy, stosujące przemoc, osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, jak i rodziny tych osób.
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających przemocy Domowej w Tucholi, który zapewnia schronienie i specjalistyczną pomoc osobom doznającym przemocy domowej.
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, który realizuje określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich, na terenie obszaru właściwości Sądu.

3. Potrzeby powiatu tucholskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Na terenie powiatu tucholskiego istnieją instytucje, organizacje, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Podjętym różnego rodzaju działaniami zmierzają do ograniczenia tego zjawiska. Gwarancją skuteczności działań instytucji pomocowych jest ich dostosowanie do potrzeb beneficjentów. W związku z powyższym dokonano analizy potrzeb powiatu tucholskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Na podstawie ankiety służby określiły potrzeby działań mogących zmniejszyć przemoc domową na terenie powiatu tucholskiego w poniższych zakresach.

1. Propozycje w zakresie zwiększenia dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej?

- zwiększenie dostępności do realizacji form pomocy np. terapia rodzinna, psychiatria dziecięca, wsparcie psychologiczne;
 - tworzenie większej ilości specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy, które mogą zgłaszać się same o każdej porze dnia i nocy;
 - informowanie o SOW-ach w zakresie ich działania, 24-godzinnej dostępności, braku opłat za pobyt, możliwości przyjęcia z ulicy bez względu na dochód majątność oraz płeć;
 - promocje w mediach, gdzie można stawić się o pomoc, gdy doznaje się przemocy domowej;
 - zintensyfikowanie działań profilaktycznych uświadamiania społeczności na temat przemocy, jej rodzajów i skutków;
 - stworzenie ulotki wraz z danymi instytucji pomagających w tym zakresie;
 - organizowanie spotkań i konferencji dla osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
 - organizowanie pogadarek w szkołach.
2. Propozycje w zakresie zintensyfikowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?
- prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwijania konfliktów bez przemocy na terenie szkół;
 - prowadzenie edukacji poprzez programy w gminach i powiecie w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców;
 - podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych, tworzenie billboardów przyciągających uwagę i dających do myślenia. Zaangażować lekarzy rodzinnych i Publiczne Ośrodki Zdrowia (przeprowadzenie anonimowych ankiet podczas wizyt);
 - kampanie w mediach (TV, Radio) spoty, plakaty, billboardy;
 - spoty w mediach, mówiące o tym, jak zabezpieczyć się przed przemocą, jak ją rozpoznać, promocja specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej w mediach oraz innych instytucjach pomocowych;
 - organizowanie warsztatów i szkoleń dotyczących przemocy. Skupienie się na roli świadka zachowań przemocowych;

- profilaktyka agresji i przemocy wśród młodzieży, kampania wśród dzieci i młodzieży;
 - zwiększenie dostępności dotychczasowej pomocy lekarskiej, w tym psychiatrycznej psychologicznej i terapeutycznej.
3. Propozycje w zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową?
- zwiększenie dostępności dotychczasowej pomocy lekarskiej, w tym psychiatrycznej psychologicznej i terapeutycznej;
 - zwiększenie częstotliwości realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych (2 razy w roku, żeby osoby przystępujące w połowie I edycji programu, a kończy program w II edycji);
 - realizacja oddziaływań edukacyjnych w gminach;
 - współdziałanie i aktywność oraz wymiana informacji z policją i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie;
 - ogólnopolskie zachęcanie w mediach osoby stosujące przemoc domową do udziału w oddziaływaniach terapeutycznych, krótkie reportaże omawiające na czym polegają problemy dla osób stosujących przemoc i co mogą zyskać zainteresowani;
 - organizowanie warsztatów i spotkań indywidualnych dla osób stosujących przemoc domową - proces ciągły;
 - dostępność programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w trakcie ciągłym, a nie edycji.
4. Propozycje w zakresie zwiększenia poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesieni jakości i dostępności świadczonych usług?
- współpraca międzyinstytucjonalna – szkolenia, narady, konsultacje – odbywające się systematycznie np. 1 na kwartał;
 - realizacja superwizji dla pracowników zajmujących się problematyką przemocy domowej;

- podnoszenie poziomu wiedzy i doskonalenie umiejętności osób instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szkolenie służb w przeprowadzeniu rozmów na temat przemocy zarówno z ofiarą jak i sprawcą;
- cykliczne szkolenia tematyczne, spotkania, konferencje z udziałem specjalistów pozwalające na wymianie doświadczeń i wiedzy, superwizje, stała współpraca pomiędzy instytucjami;
- zwiększenie ilości szkoleń, ścisła współpraca instytucji pomocowych;
- zwiększenie nakładów finansowych, w celu odbywania się dodatkowych szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przemocy domowej;
- cykliczne udziały w szkoleniach dla instytucji pracowników realizujących zadania z zakresu przemocy domowej.

IV. Cele programu

1. Cel główny

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie tucholskim.

2. Cele szczegółowe

a) Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	OCZEKIWANE REZULTATY
Współpraca między organami samorządu terytorialnego, a kościołami lub związkami wyznaniowymi na terenie powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych działań • liczba osób, w stosunku do których prowadzono działanie 	PCPR we współpracy z kościołami i, instytucjami pomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie zasięgu pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową. • Zmiany postaw społecznych i wzrost poziomu świadomości w zakresie szukania profesjonalnej pomocy, metod wychowawczych związanych z profilaktyką przemocy
Współpraca między organami samorządu terytorialnego, a organizacjami pozarządowymi na terenie powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych działań • liczba osób, w stosunku do których prowadzono działanie 	PCPR we współpracy z instytucjami pomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi	zwiększenie zasięgu pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową.
Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej.	liczba realizowanych powiatowych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy	PCPR	Zwiększenie świadomości uczestników na temat profilaktyki przemocy i możliwości pomocy instytucjonalnej

b) Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej;

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	OCZEKIWANE REZULTATY
Rozbudowa sieci i poszerzenie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba istniejących w danym roku punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> Powiat Tucholski SOW 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy domowej, zwiększenie ochrony osób doznających przemocy domowej, zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w zakresie przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> liczba opracowanych materiałów informacyjnych 	PCPR we współpracy z oświatą, ochroną zdrowia, pomocą społeczną i organizacjami pozarządowymi	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie dostępności społecznej oferty pomocowej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej większe zaangażowanie społeczności lokalnej w problematykę przemocy domowej poprawa funkcjonowania osób dotkniętych przemocą domową
Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych, liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych. 	PCPR we współpracy z oświatą, ochroną zdrowia, pomocą społeczną i organizacjami pozarządowymi	poprawa funkcjonowania osób dotkniętych przemocą domową
Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej (terapeutycznej), liczba grup terapeutycznych, liczba grup wsparcia, liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia. 	PCPR we współpracy z oświatą, ochroną zdrowia, pomocą społeczną i organizacjami pozarządowymi	zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, liczba miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób 	PCPR we współpracy z oświatą, ochroną zdrowia, pomocą społeczną i organizacjami pozarządowymi	poprawa funkcjonowania osób doznających przemocy domowej

	<p>doznających przemocy domowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym z miejsc całodobowych w tych placówkach. 		
<p>Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia, w tym: • liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kk, • liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, • liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej, • liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, • liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, • liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, przelożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony. 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR • Policja • Sąd • Placówki opiekuńczo-wychowawcze • Rodziny zastępcze 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej • Poprawa funkcjonowania osób dotkniętych przemocą domową

c) Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	OCZEKIWANE REZULTATY
Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową	<ul style="list-style-type: none"> aktualizacja na stronach internetowych powiatów (starostw powiatowych) informatora zawierającego bazy teled adresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących działania wobec osób stosujących przemoc domową, wraz ze wskazaniem zakresu oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej. 	PCPR we współpracy z instytucjami pomocowymi	zwiększenie przepływu informacji na temat ofert oddziaływań dla osób uwikłanych w przemoc
Przesyłanie informatorów zawierających aktualne bazy teled adresowe z danego powiatu	liczba informatorów zawierających aktualne bazy teled adresowe w wersji elektronicznej przesłanych poszczególnym podmiotom.	PCPR we współpracy z instytucjami samorządu terytorialnego, służbami i organizacjami pozarządowymi	zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej
Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych w każdym powiecie przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach	liczba powiatów, w przypadku których dostępność uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych jest całoroczna.	PCPR	zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej
Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	<ul style="list-style-type: none"> liczba podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno- 	PCPR we współpracy z instytucjami samorządu terytorialnego, służbami i organizacjami pozarządowymi	zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej

	<p>edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które uporeczywie uchylały się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, wobec których zastosowano karę grzywny w związku z uporeczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, wobec których zastosowano karę ograniczenia wolności w związku z uporeczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. 		
<p>Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej, • liczba osób osadzonych, poddanych programom korekcyjno-edukacyjnym, które w ciągu 3 lat od zakończenia kary, 	<p>PCPR we współpracy z instytucjami samorządu terytorialnego, służbami i organizacjami pozarządowymi</p>	<p>zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej</p>

	zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego.		
Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych	liczba edycji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	PCPR	zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej
Zapewnienie dostępu do programów psychologiczno-terapeutycznych w każdym powiecie przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach	liczba powiatów, w przypadku których dostępność uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych jest całoroczna.	PCPR we współpracy z instytucjami samorządu terytorialnego, służbami i organizacjami pozarządowymi	zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej
Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów realizujących programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które uprzywilejowały się 	PCPR we współpracy z instytucjami samorządu terytorialnego, służbami i organizacjami pozarządowymi	zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej

	<p>od uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, wobec których zastosowano karę grzywny w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, wobec których zastosowano karę ograniczenia wolności w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. 		
<p>Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego</p>	<p>liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej.</p>	PCPR	<p>zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc domową, poprawa funkcjonowania rodzin, które doświadczyły przemocy domowej</p>

d) Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	OCZEKIWANE REZULTATY
<p>Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych, • liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 	<p>PCPR we współpracy z zespołami interdyscyplinarnymi oraz grupami diagnostyczno-pomocowymi</p>	<p>podniesienie efektywności pracy</p>
<p>Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego, 	<p>PCPR we współpracy ze służbami pracującymi w zakresie zjawiska przemocy</p>	<p>podniesienie efektywności pracy</p>

domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, • liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych. 		
--	--	--	--

V. Realizatorzy

Podmiotem realizującym powyższy program jest powiat tucholski w imieniu, którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi i to będzie faktyczny realizator niniejszego programu. Cele założone w programie będą realizowane przy wsparciu i współpracy następujących instytucji:

- Powiat Tucholski, którego zadaniem będzie zabezpieczenie środków finansowych na realizację programu;
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze – które w razie konieczności zapewniają ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia;
- Rodziny zastępcze - które w razie konieczności zapewniają ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia;
- Sąd, Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, których zadaniem będzie współpraca z rodzinami uwikłanymi w przemoc domową;
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi – który zapewnia opiekę osobom doznającym przemocy domowej;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, z którą współpraca polegała będzie na diagnozowaniu i promowaniu działań wynikających z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- Szkoły i inne instytucje oświatowe – współpraca w zakresie wychowywania i edukacji dzieci i młodzieży dzieci;
- Stowarzyszenia, fundacje – które zgodnie ze swoim statutem mogą wspierać i promować przemoc domową.

VI. Monitoring i ewaluacja

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi jako koordynator programu jest zobowiązane do prowadzenia monitoringu i ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Monitoring odbywać się będzie na bieżąco, na podstawie corocznych sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi przedkładanych Radzie Powiatu Tucholskiego w materiałach sesyjnych. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ewaluacji będzie podlegała ocena skuteczności podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Ewaluacja i monitoring ocenią stan realizacji programu, udzielą odpowiedzi na zagadnienia czy program wspomaga przeciwdziałanie przemocy domowej, czy może należy zmienić metody pracy, tak by realizacja programu dała oczekiwane rezultaty

VII. Źródła finansowania

Środki finansowe na realizację programu:

- środki własne powiatu,
- środki budżetowe administracji rządowej,
- środki z udziału w projektach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej,
- środki strukturalne Unii Europejskiej,
- środki ze współpracy z organizacjami pozarządowymi.

PRZEWODNICZĄCA RADY
[Podpis]
Dzielnica Gramowska

UZASADNIENIE

Rada Powiatu Tucholskiego przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 dla Powiatu Tucholskiego Uchwałą Nr XXVIII/200/2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r.

W związku ze zmianą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz przyjęcie przez Radę Ministrów Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 należy zmienić Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 dla Powiatu Tucholskiego i dostosować go do obowiązujących przepisów prawa.

Mając na uwadze powyższe wywołanie niniejszej uchwały uznaje się za zasadne.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Dorota Gromowska

